

[Indenrigs- og boligministeren.]

landet eller selv den mindste sammenslutning, som benævner sig parti. Jeg mener at have fundet en yderligere bekræftelse på dette synspunkt i den måde, hvorpå det ærede medlems parti har stillet sig til denne bestemmelse. Det ærede medlem og hans parti har ikke stillet forslag om dens ophævelse; det radikale venstre har stillet forslag om dens skærpelse.

I 1939, da et valglovsforslag blev forelagt rigsdagen i forbindelse med det grundlovsforslag, som ved folkeafstemningen forkastedes, stilledes der — dengang hed indenrigsministeren Bertel Dahlggaard — forslag om, at ikke det almindelige stemmegennemsnit pr. mandat skulle være afgørende for deltagelsen i kredsmandaterne, men kredsgennemsnittet skulle være det. Der ligger da ikke nogen forringelse i dette prohibitive synspunkt, som jeg mener at have fulgt i valgloven på dette område, men der ligger en forstærkelse deri.

Disse tanker har i og for sig også i den senere tid haft en vis aktuel betydning. Vi har i valglovskommissionen drøftet spørgsmålet om, hvorvidt det ville være tilstrækkeligt at gå fra det almindelige gennemsnit pr. mandat som helhed over til kun at benytte antallet af kredsmandater som divisor for at udfinde det gennemsnit, hvorefter adgang til tillægsmandaterne skulle finde sted. Det fandt ingen tilslutning, og efter min mening med rette, fordi selv denne forstærkede udelukkelsesregel, såvidt jeg kan se, ikke er tilstrækkelig under de ændrede vilkår, som rigsdagen kommer til at leve under, når den nye grundlov er vedtaget. Jeg skal vende tilbage til dette synspunkt om et øjeblik, men jeg må lige til det ærede medlem hr. Steen sige, at bestemmelsen i § 43, som det ærede medlem kaldte en noget kompliceret 3 pct.s regel, efter min mening ikke er noget som helst i retning af en 3 pct.s regel. Det, der er tale om, er, at de 60 000 stemmer i lovforslaget står som en fast skranke. Havde det stået i lovforslaget fra 1920, havde det formentlig betydet ca. 6 eller 7 mandater. Når det står i lovforslaget nu, betyder det formentlig 4 eller 5 mandater, og efterhånden som vælgertallet udvides, vil 60 000 være en faldende procent i forhold til vælgertallet. Derfor synes jeg ikke, man kan kalde det en 3 pct.s regel. Jeg indrømmer på den anden side, at der ligger en

svaghed i, at tallet er af aftagende betydning, når vælgertallet stiger, men her har vi igen det, at den lempeligere regel, man her har foreslået i stedet for 4 pct.s reglen, har været et forsøg på at komme overens med de synspunkter i valglovskommissionen, som stod stejlt mod denne regel. Skal man nu også have utak, fordi man prøver på at komme dem i møde, kunne man ærlig talt nemt henfalde til fortrydelse over, at man overhovedet har forsøgt derpå.

Lad mig sige til det ærede medlem hr. Helge Madsen, at når jeg mener, at en regel som den, der står i den nuværende valglov, selv om man gør kredsmandatgennemsnittet til divisor i stedet for mandatgennemsnittet, ikke er tilstrækkelig, ligger det i, at jeg er enig med det ærede medlem i, at den ny grundlov forøger rigsdagens indfyldelse overfor regeringen, mens jeg ikke er enig med ham i den konklusion, som han drager af den betragtning, idet han siger, at dette må føre til, at de skiftende anskuelser straks kan afspejles på rigsdagen. Det er jeg ganske uenig med ham i. Jo mere magt og myndighed man betror rigsdagen, desto klarere må det være, at en bevægelse skal være af en vis betydning, før den får anledning til at deltage direkte i denne magtudøvelse. Det er for mig en meget afgørende betragtning.

Vi har i de senere år levet under mindretalsregeringers vilkår, og vi har set, hvorledes man mere og mere er henvist til at forhandle snart til den ene side, snart til den anden side. Det har sine fordele, naturligvis. Det betyder, at vi må se at komme til rette på en helt anden måde, end hvis der var tale om et flertal, der kunne majorisere mindretallet. Men det har skam også sine mangler, og det ville være forkert af os ikke at have øje for disse mangler. Det har bl. a. den mangel, at jo flere partier vi er, desto flere skal drages ind i de forhandlinger, som skal føres, for at et resultat skal kunne opnås, og desto nødvendiggere bliver det i spændte situationer, at resultatet er opnået, før rigsdagen kommer til at tage endelig stilling til det.

Grundlovens § 94 — det er nu et eksempel udenfor den almindelige regel, for det ville såmænd også gælde, selvom man havde en flertalsregering — foreskriver, at vi praktisk talt alle skal være enige, for at et grundlovsforslag skal kunne gennemføres. Det betyder igen, at man i partierne og kommissionerne skal arbejde ofte i årevis